

פסוריאזיס בימי קורונה: האם מוצדק להפסיק את הטיפול התרופתי בצל המגפה?

חולים במחלות כרוניות, ובהם חולי פסוריאזיס קשים, נעזרים בתרופות ביולוגיות על מנת לדכא את מחלתם. התרופות הללו מחלישות את מערכת החיסון ומציבות את המטופלים בדילמה: האם להפסיק את הטיפול כדי להפחית את הסיכון להידבק בקורונה? ד"ר זיאד ח'מאיסי, רופא עור בכיר, מתייחס לסוגיה המורכבת

אסנת עופר | בחסות נוברטיס | mako | פורסם 21/05/20 10:06

צילום: DimaBerlin, shutterstock

קורונה – הנגיף והמשבר הכלכלי, היכה בכולנו ללא הבדל. אבל היו מי שסבלו מהופעת הנגיף והשלכות המגפה, כלומר מהחשש מפני הידבקות והצורך להסתגר, באופן קשה ומורכב יותר: החולים הכרוניים. ובפרט מי שנוטלים תרופות ביולוגיות, כמו חולי פסוריאזיס, על מנת לעצור או לעכב את מחלתם.

פסוריאזיס היא מחלת עור דלקתית כרונית שנגרמת כתוצאה משיחלוף מהיר של תאי עור. באופן רגיל, תאי שכבת העור העליונה – האפידרמיס – מוחלפים באופן מחזורי כל 28 יום. אצל החולים בפסוריאזיס תאי העור מתחלפים בקצב מואץ, כל 10 ימים. התוצאה לא נעימה, בלשון המעטה: העור מתעבה ומתכסה בקשקשת באזורים שונים, לעתים נרחבים מאד. כמו כן, המחלה עלולה לחולל נזקים גם מתחת לפני העור ולגרום לבעיות כגון דלקת

<< פסוריאזיס: הצד הפחות מוכר של המחלה

<< פסוריאזיס בצל הקורונה: כל מה שצריך לדעת

<< 6 דברים שיחמירו את הפסוריאזיס שלכם

"פסוריאזיס פוגעת בכשני אחוזים מהאוכלוסייה, בנשים ובגברים באופן שווה. ובפרט בקרב בעלי עור בהיר", מסביר ד"ר זיאד חימאיסי, רופא עור בכיר בבית החולים רמב"ם ומרצה בפקולטה לרפואה בטכניון. כמו כן, פסוריאזיס מוגדרת כמחלה אימונית, ולא אוטואימונית כפי שנוטים לחשוב ולציין לעתים. "ההבדל בין מחלה אוטואימונית למחלה אימונית הוא שבעוד שבמחלה אוטואימונית מערכת החיסון תוקפת את הגוף, במחלה אימונית זרוע מסוימת של מערכת החיסון נמצאת בפעילות יתר. במקרה של פסוריאזיס מדובר בזרוע שנקראת Th1", מדגיש ד"ר חימאיסי.

בקרוב חולי פסוריאזיס, העור מתעבה ומתכסה בקשקשת באזורים שונים, לעתים נרחבים מאד | צילום: Hriana, Shutterstock

כיצד מטפלים בפסוריאזיס?

"כ-70 אחוז מהחולים בפסוריאזיס יכולים להסתפק בטיפול במשחות שמורחים על העור (טופיקליות)", אומר ד"ר חימאיסי. "כ-30 אחוז מהחולים זקוקים לטיפול משמעותי יותר, שנקרא בלשון הרפואית טיפול סיסטמי, מערכתי, הכולל תרופות הניתנות דרך הפה ביחד עם טיפול פוטותרפי, כלומר חשיפה מבוקרת לקרינת UV. מתוכם יהיו חולים שיזדקקו גם לטיפולים ביולוגיים בהזרקה או בטפטוף לווריד. תרופות ביולוגיות משמשות לטיפול מכוון מטרה – זו שיטה חדשנית ויעילה מאד בקרב חולי פסוריאזיס קשים".

הצטרפו לעמוד הפייסבוק של פסוריאזיס

באילו מצבים נחוץ טיפול מכוון מטרה?

"תרופות ביולוגיות ניתנות כאשר מתקיימים שני מצבים: מעל 50 אחוז מגופו של החולה

דרך בשנת 2006. אז היתה לנו רק תרופה אחת, כיום ישנן 8 תרופות שונות, אך כאמור, אנחנו יכולים להציע אותן למטופלים רק אם מתקיימים שני התנאים".

מה הקשר בין תרופות ביולוגיות וקורונה?

לא מעט חולים כרוניים סובלים מעצם הצורך ליטול תרופות באופן קבוע. דווקא כשמדובר בתרופות ביולוגיות נגד פסוריאזיס הקושי כמעט שאיננו קיים. גם מבחינה זו – מדובר בפריצת דרך, שכן מרבית התרופות ניטלות כזריקה תת עורית, כלומר כזו שהחולה יכול להזריק לעצמו (כפי שחולי סוכרת מזריקים לעצמם אינסולין) בתדירות של פעמיים בשבוע ועד פעם בשלושה חודשים. כיום רק אחת מתוך שבע התרופות עדיין ניתנת בעירוי לזרוע ויש לקבלה במרפאה או בבית החולים.

מרבית התרופות הביולוגיות ניטלות כזריקה תת עורית, כלומר כזו שהחולה יכול להזריק לעצמו | צילום: Image Point Fr, shutterstock

למרות הקלות היחסית, לתרופות ישנן תופעות לוואי שגורמות לחולים חששות, שייטכן שאינם מוצדקים. "התרופות הביולוגיות מכילות נוגדן שחוסם סוג מסוים של תאים לבנים - תאי מערכת החיסון שאחראיים למעשה על הגנת הגוף. הנוגדן חוסם ציטוקינים שקשורים באופן ישיר לפסוריאזיס", מסביר ד"ר חימאיסי.

עוד על פסוריאזיס:

<< לא רק מחלת עור: כיצד פסוריאזיס יוצרת גם תחלואה של הגוף?

<< מדריך: כך תטפלו נכון בפסוריאזיס

אחת מתופעות הלוואי השכיחות של התרופות הביולוגיות היא חשיפה לזיהומים נגיפיים, כמו קורונה; וחידקיים, כגון שחפת. "תופעה זו קורית כתוצאה מעיכוב של תאי מערכת החיסון, שאחד התפקידים שלהם הוא להילחם במזהמים שתוקפים את הגוף. בעיה נוספת היא שתאי מערכת החיסון מסוג ציטוקינים אחראיים גם על חיסול גידולים סרטניים, והשימוש בתרופה ביולוגית עלול לגרום להתפרצות סרטן, במקרים מסוימים. לכן אנחנו מנועים מלתת אותם למטופלים שהחלימו מסרטן בטווח של 5 שנים", אומר ד"ר חימאיסי.

מחפשים מידע נוסף על פסוריאזיס?

אז למעשה החשש מפני נטילה של טיפול ביולוגי בימי קורונה הוא מוצדק?

"החשש מוצדק ואני כרופא לוקח זאת בחשבון. יחד עם זאת, תמיד צריך לבצע הערכה של עלות מול תועלת", אומר ד"ר חימאיסי ומדגיש: "לעתים קשה מאד להחזיר את השליטה על המחלה בקרב חולים שזקוקים לתרופה ביולוגית כזו או אחרת, לאחר שהפסיקו אותה, בין השאר בגלל הסיכון הגובר לקורונה. צריך לזכור שמדובר בחולים שכ-50 אחוז מגופם מכוסה בנגעים או שהנגעים משתרעים על אזורי גוף רגישים מאד. מדובר בחולים ברף העליון של המחלה, שנמצאים במצב לא פשוט".

חולים אשר נמצאים ברף העליון של המחלה נמצאים במצב לא פשוט | צילום: Dragana Gordic, shutterstock

מה אתה ממליץ לחולים שחושבים להפסיק את נטילת התרופה או שכבר הפסיקו?

"הגישה שלי היא שצריך להמשיך ליטול אותה אבל להקפיד משנה זהירות מפני מפגש עם חולים ולשמור באדיקות על ההנחיות. זה מה שהמלצתי לכל החולים בהם אני מטפל ולמיטב ידיעתי אף לא אחד מהם חלה בקורונה. לחולים עם מחלה קשה וכאבי מפרקים קשים המלצתי להתחיל בטיפול הביולוגי, אבל לחולים שמחלתם הייתה פחות מייסרת הצעתי לדחות את התחלת בטיפול בחודש, ולחכות שהתפרצות הקורונה תירגע", אומר ד"ר חימאיסי ומוסיף:

"זו תמיד התלבטות משותפת של הרופא ושל החולה איזו תרופה לקחת. מאחר שאני מבין ומזדהה עם החששות, אני נוהג לשתף את החולים שלי, זה התפקיד שלי – לספק מידע ולבטא את דעתי, אבל ההחלטה בסופו של דבר היא של החולה. אני גם מיידע את החולים שלי מה יכולות להיות ההשלכות של הפסקת הטיפול, כמו דיכאון, בעיקר בקרב חולים עם מחלה ממושטת, כי זה מפריע בתפקוד היומיומי, בנראות שלהם וביחסים עם בן/בת הזוג. נטילה של תרופות ביולוגיות הוכחה כמפחיתה דיכאון וכתורמת לשיפור באיכות החיים, לפי

למעבר לאתר העמותה <<

אגודת
הפסוריאזיס
הישראלית

מה אתה צופה בעתיד? כל התחזיות מדברות על התפרצות או התפרצויות נוספות
"אי אפשר לדעת מה עומד לקרות. אני מניח שאם תהיה התפרצות נוספת אשקול שוב וייתכן שאחמיר את ההמלצות. רק בדבר אחד אני בטוח: אם חולה שלי יחלה בקורונה אפסיק את הטיפול הביולוגי באופן מיידי", מסכם ד"ר ח'מאיסי.

למידע נוסף על פסוריאזיס היכנסו למתחם>

מוגש כשירות לציבור בחסות נוברטיס